KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 27 päivänä toukokuuta 1998,

neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaisesta menettelystä

(Asia N:o IV / M.1027 Deutsche Telekom / BetaResearch)

(tiedoksiannettu numerolla K(1998) 1441)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti))

(1999/154/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan talousalueen perustamisesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ([1]), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 ([2]), ja erityisesti sen 8 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon 29 päivänä tammikuuta 1998 tehdyn komission päätöksen menettelyn aloittamisesta tässä asiassa,

on antanut keskittymään osallistuville yrityksille tilaisuuden esittää huomautuksensa komission niitä vastaan esittämistä väitteistä,

on kuullut keskittymiä käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa ([3]),

sekä katsoo seuraavaa:

1) Komissio sai 8 päivänä joulukuuta 1997 neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (jäljempänä 'sulautuma-asetus') 4 artiklan mukaisen ilmoituksen keskittymähankkeesta, jolla yritykset Deutsche Telekom AG (jäljempänä 'Telekom'), CLT-UFA SA (jäljempänä 'CLT-UFA') ja BetaTechnik GmbH (jäljempänä 'BetaTechnik') aikovat hankkia sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yhteisen määräysvallan yrityksessä BetaResearch Gesellschaft für Entwicklung und Vermarktung digitaler Infrastrukturen mbH (jäljempänä 'BetaResearch'). Suunniteltu keskittymä toteutetaan hankkimalla osuuksia.

2) Komissio päätti 23 päivänä joulukuuta 1997 sulautuma-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan ja 18 artiklan 2 kohdan mukaisesti lykätä keskittymän toteuttamista, kunnes komissio tekee asiassa lopullisen päätöksen.

3) Saksa ilmoitti komissiolle 22 päivänä joulukuuta 1997 päivätyllä kirjeellä sulautuma-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti, että tämä keskittymä ja Bertelsmann/Kirch/Premiere -keskittymä uhkaavat luoda sellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy Saksan kuusilla markkinoilla, joista jokainen muodostaa sulautuma-asetuksen 9 artiklan 7 kohdassa tarkoitetut erilliset maantieteelliset markkinat.

4) Komissio päätti 29 päivänä tammikuuta 1998 sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan sekä ETA-sopimuksen 57 artiklan nojalla aloittaa menettelyn tässä asiassa.

5) Neuvoa-antava komitea käsitteli tämän päätöksen luonnosta 6 päivänä toukokuuta ja 25 päivänä toukokuuta 1998.

I OSAPUOLET

6) Telekom on Saksan julkinen teleyhtiö. Telekom toimii joko suoraan tai tytäryhtiöiden kautta kaikilla televiestintäpalveluiden aloilla. Yritys omistaa lähes kaikki Saksan kaapelitelevisioverkot verkkotasolla 3 ja ylläpitää niitä.

([1]) EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1, oikaisu EYVL:ssä L 257, 21.9.1990, s. 13.
([2]) EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1.
([3]) EYVL C 57, 27.2.1999.

7) CLT-UFA on Bertelsmann AG:n (jäljempänä 'Bertelsmann') ja Audiofina SA:n välinen yhteisyritys, johon emoyhtiöt ovat siirtäneet televisiotoimintansa Euroopassa. Tähän kuuluu myös osakkuus Premiere Medien GmbH & Co. KG:ssa (jäljempänä 'Premiere').

8) BetaTechnik kuuluu Kirch-yhtymään (jäljempänä 'Kirch') ja toimii pääasiassa elokuva-alalla niin sanotun jälkituotannon parissa, esimerkiksi jälkiäänityksen alalla. Kirch on Saksan johtava elokuvien ja televisioviihdeohjelmien tarjoaja ja toimii myös kaupallisen televisiotoiminnan alalla.

II TOIMENPIDE

9) BetaResearchillä, joka on vielä toistaiseksi Kirchin kokonaan omistama tytäryhtiö, on Saksassa, Itävallassa ja saksankielisessä Sveitsissä yksinoikeudelliset ja ajallisesti rajoittamattomat lisenssit d-box-salauksenpurkulaitteeseen perustuvaan Beta-salaustekniikkaan ohjelmien koodaamiseksi salauksella. Tämän käyttöoikeustekniikan lisenssin luovuttaja on DigCo BV, josta Kirchillä ja eteläafrikkalaiseen MIH-yhtymään kuuluvalla Irdeto BV:llä on molemmilla 50 prosentin osuus. BetaResearch kehittää ohjelmistoja salauksenpurkulaitteille, ja sen tarkoitus on huolehtia d-box-tegnologian salaus- ja käyttöohjelmien jatkokehityksestä. BetaResearch lisensoi tämän tekniikan maksutelevisioyhtiöille, digitaalisen television teknisiä palveluita tarjoaville yrityksille ja salauksenpurkulaitteiden valmistajille. BetaResearch aikoo lisäksi valmistaa itse käyttöoikeusmoduleja (Conditional Access eli CA-modulit) ja älykortteja (SmartCards) sekä toimittaa näitä d-box-salauksenpurkulaitteiden valmistajille. Lisäksi BetaResearch tekee ulkopuolisten toimijoiden kanssa urakka- ja projektikohtaisia sopimuksia ja onkin jo saanut tilauksia Stinnesiltä ja MediaGateltä (Thyssen Telecom).

10) CLT-UFA hankkii aluksi 50 prosentin osakkuuden sekä BetaResearchistä että BetaDigital Gesellschaft für digitale Fernsehdienste mbH:sta (jäljempänä 'BetaDigital'), joka myös on Kirchin kokonaan omistama tytäryhtiö. Nämä yhdistymiset ovat osa saksalaisen maksutelevisioyhtiön Premieren suunniteltua uudelleenjärjestelyä, jossa Premierestä on tarkoitus tehdä Kirchin luovuttaman d-box-tekniikan avulla digitaalisen maksutelevision yhteinen ohjelma- ja markkinointiperusta. Tätä hanketta käsitellään menettelyssä IV/M.993 — Bertelsmann/Kirch/Premiere.

11) Telekom on liittynyt Kirchin ja Bertelsmannin väliseen sopimukseen d-box-salauksenpurkutekniikkaan perustuvan Beta-salaus- ja salauksenpurkutekniikan (Beta-käyttötekniikka) käyttöönottamisesta. Tämän tekniikan pohjalta Telekom luo teknisen järjestelmäperustan maksutelevisio-ohjelmien välittämiseksi digitaalisesti kaapeliverkossaan ja tarjoaa ohjelmien välittämiseen liittyviä teknisiä palveluita. Osallistumalla ilmoitettuun toimenpiteeseen Telekom haluaa varmistaa, että sillä on Beta-käyttötekniikkaan tarvittavat oikeudet. Toimenpide on osa CLT-UFA:n ja Kirchin sekä CLT-UFA:n, Kirchin ja Telekomin välisiä monimutkaisia sopimusjärjestelyitä.

III KESKITTYMÄ

12) Telekom saa yhdessä CLT-UFA:n ja Kirchin kanssa sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yhteisen määräysvallan Beta-Researchissä. CLT-UFA:n, Kirchin ja Telekomin välisen Beta-Researchin uudelleenjärjestelyä koskevan sopimuksen mukaisesti (jäljempänä 'uudelleenjärjestelysopimus') yhtiökokous päättää yksimielisesti tärkeistä liiketoimintaa koskevista päätöksistä [. . .] [4].

13) BetaResearch hoitaa pysyvästi kaiken itsenäiselle taloudelliselle yksikölle kuuluvan toiminnan, eikä se johda Telekomin, CLT-UFA:n ja Kirchin kilpailukäyttäytymisen yhteensovittamiseen. BetaResearch myöntää lisenssin d-box-tekniikkaa varten yrityksille, jotka Telekomin ja BetaDigitalin tavoin haluavat tarjota teknisiä palveluita digitaaliselle televisiolle, samoin kuin ohjelmayhtiöille, jotka aikovat tuottaa tarpeelliset tekniset palvelut itse. Tämän lisäksi BetaResearch myöntää lisenssejä asiasta kiinnostuneille salauksenpurkulaitteiden valmistajille ja toimittaa näille CA-modulit. BetaResearch kehittää lisäksi salauksenpurkuohjelmistoja myös ulkopuolisille toimijoille. Tämän vuoksi voidaan päätellä, että perustajiensa tai näihin sidoksissa olevien yritysten kanssa harjoittamansa liiketoiminnan lisäksi BetaResearch harjoittaa huomattavaa liiketoimintaa myös ulkopuolisten kanssa ja sitä kautta pääsee itsenäisesti markkinoille. BetaResearch on siten kaiken itsenäiselle taloudelliselle yksikölle kuuluvan toiminnan hoitava yritys. Koska ainoastaan CLT-UFA:lla on toimintaa maksutelevision digitaalisen salaustekniikan alalla (Bertelsmannin Seca SA:sta omistaman osakkuuden kautta), Telekomin, CLT-UFA:n ja Kirchin kilpai-

(4) Päätöksen tätä versiota on muutettu toimituksellisesti siten, että estetään luottamuksellisten tietojen paljastuminen.

lukäyttäytymisen yhteensovittamisesta ei ole vaaraa.

IV YHTEISÖNLAAJUINEN ULOTTUVUUS

14) Telekom, Bertelsmannin ja Kirchin yhteenlaskettu liikevaihto maailmassa ylittää 5 miljardia ecua. Jokaisella niistä on yli 250 miljoonan ecun liikevaihto yhteisössä. Kirchin ja Telekomin yhteisönlaajuisesta liikevaihdosta tosin yli kaksi kolmasosaa kertyy yhdestä jäsenvaltiosta eli Saksasta. Toimenpiteellä on siten yhteisönlaajuista ulottuvuutta eikä kyseessä ole ETA-sopimuksessa tarkoitettu yhteistyö.

V ARVIO SULAUTUMA-ASETUKSEN 2 ARTIKLAN NOJALLA

15) Suunnitellulla keskittymällä on vaikutuksia ennen kaikkea seuraaviin markkinoihin:

— maksutelevision tekniset palvelut

— kaapeliverkot.

A ASIAN KANNALTA MERKITYKSELLISET TUOTEMARKKINAT

1. *Maksutelevision tekniset palvelut*

16) Maksutelevisiotoiminnan harjoittaminen edellyttää erityistä teknistä infrastruktuuria, jonka avulla ohjelmasignaalit salataan ja jonka avulla valtuutettu asiakas voi purkaa salauksen. Viimeksi mainittuun käytetään salauksenpurkulaitetta, joka asennetaan jokaiseen maksutelevision tilanneeseen kotitalouteen. Digitaalisen maksutelevision lähetysten vastaanottamiseen tarkoitettu salauksenpurkulaite purkaa käyttöoikeusjärjestelmän signaalit ja lisäksi muuntaa ne siten, että myös analogiset televisiovastaanottimet voivat vastaanottaa digitaalisia televisiosignaaleja. Kaapeli-ja satelliittialalla käytetään erilaisia salauksenpurkulaitteita.

17) Salauksenpurkulaitteen lisäksi maksutelevisiotoiminnan harjoittaminen edellyttää käyttöoikeusjärjestelmää. Tällainen käyttöoikeusjärjestelmä käsittää ohjelmasignaalien yhdistämisen käyttöön oikeuttavien signaalien kanssa ja niiden salaamisen sekä salatut tiedot, jotka oikeuttavat maksutelevision tilaajan vastaanottamaan kyseisen ohjelman, ja näiden tietojen lähettämisen yhdessä ohjelmasignaalin kanssa sekä niin kutsutut älykortit, jotka annetaan katsojalle ja jotka purkavat ohjelman vastaanottamisoikeutuksen salauksen ja välittävät tiedot salauksenpurkulaitteelle.

18) Kuvailtu infrastruktuuri muodostaa maksutelevisiotoiminnan harjoittamiseen liittyvien palvelujen perustan. Näitä ovat pääasiassa käyttöoikeusjärjestelmän hallinta sekä salauksenpurkulaitteiden ja älykorttien markkinointi. Maksutelevision tekniset palvelut edellyttävät eri tekniikkaa satelliittivälitteisille digitaalisille ohjelmasignaaleille ja kaapelivälitteisille. Satelliittilähetyksissä lähetyskeskus käsittelee ohjelmasignaalin, jonka jälkeen se lähetetään satelliittitransponderille ja sieltä edelleen kotitalouksille, jotka vastaanottavat ja purkavat signaalin satelliittilähetyksiin tarkoitetun salauksenpurkulaitteen avulla. Kaapelilähetyksissä käsitellyt ohjelmasignaalit lähetetään satelliittitransponderilta ensin kaapelipääasemalle, jossa ne muutetaan kaapelilähetyksiin soveltuviksi ja syötetään sen jälkeen kaapeliverkkoon. Vaikka satelliitti- ja kaapelijärjestelmien jakelutekniikat ovat erilaisia, maksutelevision teknisten palvelujen markkinoiden jakaminen vastaavasti kaksiin erillisiin markkinoihin ei ole tarpeen. Sekä satelliitti- että kaapelilähetykset edellyttävät maksutelevisiotoiminnan harjoittamisen suhteen samanlaisia teknisiä palveluita. Kysymys voidaan lisäksi jättää avoimeksi, koska sillä ei ole merkitystä kilpailullisen arvioinnin kanssa.

2. *Kaapeliverkot*

19) Televisio-ohjelmia voidaan välittää maanpäällisen jakelujärjestelmän, satelliittien tai kaapeliverkkojen välityksellä. MSG-Media Serviceä ([5]) koskevassa asiassa (jäljempänä 'MSG-asia') komissio katsoi, että kaapeliverkkolähetyksillä, suorilla satelliittilähetyksillä ja maanpäällisillä televisiolähetyksillä oli kaikilla erilliset markkinansa. MSG-asiassa komissio tuli siihen tulokseen, että näiden kolmen jakelujärjestelmän välillä on huomattavia eroja teknisten edellytysten ja rahoituksen suhteen.

20) Televisioyhtiöiden kannalta ohjelmien kaapelilähetyksiä ei voida ainakaan Saksassa korvata satelliit-

([5]) EYVL L 364, 31.12.1994, s. 1, 39 kohdasta eteenpäin.

tilähetyksillä. Tämä johtuu jo pelkästään näiden kahden jakelujärjestelmän huomattavan erilaisesta teknisestä ulottuvuudesta. Saksassa yhteensä 18,5 miljoonaa kotitaloutta ovat kaapeliverkossa, mutta vain 7—9 miljoonalla kotitaloudella on satelliittiantenni. Televisio-ohjelmien tarjoaja, joka välittää ohjelmansa yksinomaan satelliitin kautta suoraan koteihin (DTH eli direct-to-home), menettää siten kaksi kolmasosaa kaikista kotitalouksista, jotka eivät vastaanota televisiolähetyksiä vain maanpäällisten lähettimien kautta. Erityisesti suurten kerrostalojen asukkaita ei yleensä tavoiteta suoraan, koska vuokrasopimuksissa tavallisesti asetetaan rajoituksia asiakkaiden omille satelliittiantenneille.

21) Lisäksi näistä lähetystavoista televisio-ohjelmien tarjoajalle aiheutuvat kotitalouskohtaiset kustannukset poikkeavat toisistaan merkittävästi. Analogisten satelliittilähetysten kustannukset ovat vuosittain noin [5—25] ([4]) miljoonaa Saksan markkaa transponderia kohden. Jos satelliittilähetyksiä vastaanottavia kotitalouksia on 7 miljoonaa, kustannukset ovat [1—2] ([4]) Saksan markkaa kotitaloutta kohden. Jos satelliittilähetyksiä vastaanottavia kotitalouksia on 9 miljoonaa, kustannukset ovat silti [0,50—2] ([4]) Saksan markkaa. Kaapelilähetysten kustannukset ovat yrityksen o.tel.o communications GmbH & Co. tietojen mukaan noin 10 000 Saksan markkaa kuukaudessa yhtä analogista kanavaa kohden, joka tavoittaa 500 000 kotitaloutta. Tämä merkitsee kuukaudessa 0,02 Saksan markkaa ja vuodessa 0,24 Saksan markkaa tavoitettua kotitaloutta kohden. Koska kaapelilähetyksissä transponderikustannukset jakautuvat noin 26 miljoonan kotitalouden kesken (18,5 miljoonaa kaapelikotitaloutta ja 7—9 miljoonaa satelliittikotitaloutta), kustannukset ovat tässä tapauksessa 0,38 Saksan markkaa kotitaloutta kohden. Kokonaiskustannukset kaapelilähetyksiä vastaanottavaa kotitaloutta kohti ovat siten 0,62 Saksan markkaa vuodessa. Televisiokatsojien määrän perusteella tarkasteltuna kaapeliverkon kautta tapahtuva jakelu on siten Saksassa televisiolähetysten tarjoajille huomattavasti edullisempaa. Tämän vuoksi on vahvoja perusteita päätellä, että ainakin Saksassa kaapelilähetykset muodostavat jatkossakin omat erilliset tuotemarkkinansa.

22) Kysymystä ei kuitenkaan tarvitse käsitellä perusteellisemmin, koska keskittymää koskeva kilpailullinen arviointi ei muutu, vaikka kaapeli- ja satelliittilähetykset katsottaisiin samoille tuotemarkkinoille kuuluviksi.

B ASIAN KANNALTA MERKITYKSELLISET MAANTIETEELLISET MARKKINAT

1. *Maksutelevision tekniset palvelut*

23) Maksutelevision tekniset palvelut liittyvät kiinteästi maksutelevision tarjoamiseen. MSG-asiassa ([6]) tekemässään päätöksessä komissio katsoi merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden rajoittuvan Saksaan mutta totesi samalla, että jos saksalaiset digitaalisen maksutelevision tarjoajat onnistuvat saamaan tilaajia myös muilta saksankielisiltä alueilta, myös MSG:n palvelumarkkinat todennäköisesti laajentuvat näille alueille. Nyt käsiteltävässä tapauksessa maksutelevision teknisten palvelujen markkinoiden voidaan katsoa kattavan koko saksankielisen alueen, jos satelliitti- ja kaapelilähetysten katsotaan muodostavan yhdet markkinat. Jos maksutelevision teknisten palvelujen katsotaan muodostavan omat markkinat kaapelilähetysten alalla, merkitykselliset maantieteelliset markkinat rajoittuvat Saksaan. Merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden rajaaminen voidaan kuitenkin jättää avoimeksi, koska keskittymää koskeva kilpailullinen arviointi ei muutu, vaikka kaapeli- ja satelliittilähetykset katsottaisiin samoille markkinoille kuuluviksi.

2. *Kaapeliverkot*

24) Kaapelimarkkinoiden rakenne riippuu useimmissa jäsenvaltioissa erilaisista maantieteellisistä, markkinointiin liittyvistä ja oikeudellisista markkinaedellytyksistä ([7]). MSG-asiassa ([8]) tekemässään päätöksessä komissio totesi, että kaapelitelevisioverkkojen markkinat olivat Saksassa kansalliset, mikä johtui tuolloin olemassa olleesta lakisääteisestä monopolista, joka antoi Telekomille oikeuden laskea kappeleita maahan yleisillä teillä ja ylläpitää niitä. Vaikka verkkomonopoli on sittemmin purettu ja ainakin verkkotasolla 4 toimii myös useita yksityisiä verkko-operaattoreita, Telekom on kuitenkin edelleen etulyöntiasemassa, koska se omistaa lähes kaikki Saksan kaapelitelevisioverkot verkkotasolla 3. Tämän vuoksi kilpailuedellytykset Saksassa ovat edelleen selvästi erilaiset kuin muissa maissa. Komissio lähtee siitä, että nyt käsiteltävässä asiassa kaapeliverkkojen merkitykselliset maantieteelliset markkinat rajoittuvat Saksaan. Tämä pätee myös siinä tapauksessa, että tuotemarkkinat käsittäisivät sekä kappeliverkot että suorat satelliittilähetykset.

([6]) Ks. alaviite 5 edellä, 52, 53, 54 kohta.
([7]) Ks. asia Nordic Satellite Distribution, EYVL L 53, 2.3.1996, s. 20, 73 kohta.
([8]) Ks. alaviite 5 edellä, 54 kohta.

C. KESKITTYMÄN VAIKUTUKSET

1. *Maksutelevision tekniset palvelut*

a) **Telekomilla on monopoli kaapeliverkkojen kautta välitettävän maksutelevision teknisten palvelujen tarjoamisessa**

25) On odotettavissa, että keskittymän myötä Telekom saa käyttöoikeuksien valvontamonopolin kaapelilähetystoiminnan alalla. Bertelsmannin, Kirchin ja Premieren samanaikaisen keskittymän seurauksena BetaDigital saa pysyvän monopolin satelliittitelevision teknisten palvelujen alalla.

26) Saksan liittotasavallassa yhteensä 18,5 miljoonalla kotitaloudella eli yli puolella televisiokotitalouksista on kaapeliliittymä. Satelliittitelevisio on Saksassa ainoastaan 7—9 miljoonalla kotitaloudella. Koska kaapelitelevisioverkkoja on perustettu eri aikoina, Saksassa voidaan erottaa eri verkkotasoja. Kaapelitelevision tarjoamisen kannalta merkityksellisiä ovat erityisesti verkkotasot 3 ja 4. Verkkotaso 3 muodostaa jakeluverkon kaapelipääasemalta aina tontin rajalle. Verkkotaso 4 muodostuu verkkoinfrastruktuurista tontin rajan ja kotitalouksien kytkentärasioiden välillä. Verkkotasoa 3 ylläpitää Saksassa lähes yksinomaan Telekom: 16,5 miljoonaa kaapelikotitaloutta verkkotasolla 3 saa kaapelisignaalit Telekomin verkon kautta. Telekom on lisäksi ylivoimaisesti suurin kotitalouksien jakelulaitteiden hallinnoija: Telekom hallinnoi kuuden miljoonan kotitalouden kaapeliverkkoa myös verkkotasolla 4. Yksityiset kaapeliverkot palvelevat kahta miljoonaa kotitaloutta verkkotasolla 3, ja 12,5 miljoonaa kotitaloutta verkkotasolla 4 on liitetty yksityisen kaapeliverkko-operaattorin tarjoamaan verkkoon. Suurimman yksityisen kaapeliverkko-operaattorin liittymän on hankkinut noin 2 miljoonaa kotitaloutta, seuraavaksi suurimman 1,2—0,9 miljoonaa kotitaloutta. Kaikilla muilla yksityisillä kaapeliverkko-operaattoreilla on jokaisella asiakkainaan alle 0,25 miljoonaa kotitaloutta. Yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden verkot ovat lisäksi hajallaan ympäri Saksan liittotasavallan aluetta. Nämä luvut todistavat, että suurin osa kaapeliverkoista on Telekomin kaapeliverkkoja.

27) Telekom on toistaiseksi kaapeliverkkojen kautta tapahtuvan signaalisiirron teknisten palvelujen ainoa tarjoaja. CLT-UFA, Kirch ja Telekom ovat sopineet uudelleenjärjestelysopimuksessa, että Telekom käyttää ainoastaan d-box-salauksenpurkulaitteisiin perustuvaa Beta-käyttötekniikkaa tarjotessaan teknisiä palveluita digitaalisten televisio-ohjelmien välittämiseksi kaapeliverkoissaan. Lisäksi CLT-UFA, Kirch ja Telekom ovat sopineet uudelleenjärjestelysopimuksessa samoin kuin ohjelmayhtiöstä riippumatonta digitaalisten televisiolähetysten kaapelijärjestelmäperustaa koskevassa järjestelyssään, että Telekom saa yksinoikeuden käyttää Beta-käyttötekniikkaa kaapeliverkoissaan. Yksinoikeus ei tietenkään koske muita ohjelman tarjoajia. Tämä sulkee pois mahdollisuuden, että muut kaapeliverkko-operaattorit saisivat BetaResearchiltä lisenssin Beta-käyttötekniikkaan Telekomin kaapeliverkkojen alueella ja voisivat siten alkaa kilpailla Telekomin kanssa.

b) **Määräävän aseman pysyvyys**

28) Telekom säilyy lähitulevaisuudessa kaapeliverkkojen kautta välitettävän maksutelevision teknisten palvelujen ainoana tarjoajana Saksassa ja saa siten pysyvän monopoliaseman. Tämä arvio perustuu seuraavassa kuvailtuihin seikkoihin.

i) *Premierestä tulee pysyvästi Saksan ainoa ohjelmajärjestelmä*

29) Ohjelmaoikeuksien saaminen on maksutelevision tarjoamiselle vielä tärkeämpää kuin ilmaistelevision tarjoamiselle. Vain tietynlaiset ohjelmat houkuttelevat kuluttajaa hankkimaan liittymän tai tilaamaan ohjelmia kertamaksuperiaatteella. Maksutelevisiosta Euroopassa tähän mennessä saadut kokemukset osoittavat, että ainoastaan oikeudet isojen Hollywood-studioiden elokuvien ensiesityksiin ja merkittäviin urheilutapahtumiin tekevät maksutelevisiosta tarpeeksi houkuttelevan. Tämä koskee erityisesti Saksaa, jossa toisin kuin Ranskassa tai Isossa-Britanniassa jokainen televisiokatselija voi ilmaistelevision kautta katsoa yli 30:tä kanavaa. Uusien kokoillan elokuvien ensiesitysten ja urheilutapahtumien merkitys maksutelevisiolle käy ilmi myös Premieren liiketoimintasuunnitelmassa arvioiduista ohjelmakustannuksista. Niiden perusteella esimerkiksi vuonna 1998 noin [50—80] [4] prosenttia kaikista lisenssikustannuksista muodostuu uusien kokoillan elokuvien ensiesitysoikeuksista (noin [20—50] [4] prosenttia) ja urheilutapahtumien televisioinnista (yli [10—40] [4] prosenttia).

[4] Päätöksen tätä versiota on muutettu toimituksellisesti siten, että estetään luottamuksellisten tietojen paljastuminen.

Vaihtoehtoisen ohjelmiston voi kehittää vain sellainen yritys, jolla on oikeudet ensiluokkaiseen, suurta yleisöä kiinnostavaan niin sanottuun "premium"-ohjelmasiasältöön ja joka voi siten kehittää lupaavaan maksutelevisiopaketin.

30) Ohjelmien saatavuus on kuitenkin rajallista, koska suurta yleisöä kiinnostavien ohjelmien lähetysoikeudet perustuvat pääasiassa pitkäaikaisiin ja yksinoikeudellisiin sopimuksiin. CLT-UFA:lla ja Kirchillä on saksankielisellä alueella tärkeimpien Hollywood-studioiden kanssa tehtyjen lähetyssopimusten (output deals) perusteella [. . .] ([4]) oikeudet uusien kokoillan elokuvien ensiesityksiin maksutelevisiossa, ja samoin niillä on [. . .] ([4]) oikeudet urheilutapahtumien lähettämiseen. Koska CLT-UFA ja Kirch haluavat siirtää maksutelevisiota koskevat lähetysoikeutensa Premierelle, Premiere on keskittymän jälkeen aluksi ainoa ohjelmayhtiö, jolla on hallussaan maksullisen kanavan edellyttämät ohjelma-oikeudet. Nykyisten sopimusten voimassaolon ajan kellään muulla toimijalla ei ole pääsyä Premieren ohjelmatarjontaan. Siten mahdolliset kilpailijat eivät myöskään voi kehittää saksankielisellä alueella vaihtoehtoista ohjelmistoa. Tosin ne voivat tarjota yksittäisiä ohjelmia joissain maksutelevision markkinaraoissa, mutta tämän suhteen ne ovat riippuvaisia Premieren ohjelma- ja markkinointijärjestelmästä.

31) Ei myöskään ole todennäköistä, että ohjelmien lähettämistä maksutelevisiossa koskevien sopimusten päätyttyä tilanne muuttuisi jotenkin. Teoriassa eurooppalaiset ja muut televisioyhtiöt samoin kuin erityisesti muiden jäsenvaltioiden maksutelevisioyhtiöt, esimerkiksi BSkyB tai Canal+, tai isot Hollywood-studiot voisivat itse aloittaa maksutelevisiotoiminnan Saksassa ja saksankielisellä alueella. Yksittäiset lähetyssopimukset eivät kuitenkaan riitä vaihtoehtoisen ohjelmiston luomiseen. Kirchillä ja CLT-UFA:lla on eripituisia lähetyssopimuksia. Sopimusaika vaihtelee [1—10] ([4]) vuoden välillä. Voidakseen tarjota houkuttelevaa maksutelevisiopakettia mahdollisten kilpailijoiden olisi siten saatava useiden vuosien ajan kannattavat oikeudet erillisten lähetyssopimusten perusteella.

32) Koska Premieren markkina-asema on siihen mennessä vakiintunut, kilpailijoiden mahdollisuudet saada runsaasti houkuttelevia oikeuksia ohjelmien lähettämiseksi maksutelevisiossa ovat vähäiset. Lähetysoikeuksien saamisen kannalta ratkaiseva tekijä on nimittäin jo vakiintuneeseen asiakaskantaan perustuva katsojakunta, koska ohjelmaoikeuksien haltijat ovat säännöllisesti kiinnostuneita parantamaan ohjelmiensa levikkiä. Tämä koskee uusien kokoillan elokuvien ensiesityksiä ja ennen kaikkea urheilutapahtumia. Tämän lisäksi maksutelevision ohjelmaoikeuksien hinnat perustuvat tavallisesti tilaajamäärään, jonka suhteen taataan tietty vähimmäismäärä. Tämä koskee ainakin lähetyssopimuksia. Koska Premieren tilaajakunnan voidaan olettaa kasvavan tulevina vuosina, ohjelmaoikeuksien myymisestä Premierelle voidaan olettaa saatavan huomattavasti parempi hinta kuin niiden myymisestä uudelle toimijalle. Lisäksi lähetyssopimusten tekemiseen liittyy uuden tulokkaan kannalta huomattava taloudellinen riski, koska uuden tulokkaan olisi nimittäin pysyttävä takaamaan tietty vähimmäistilaajamäärä tietämättä, pystyykö se saavuttamaan lupaamansa määrän. Ottaen huomioon Premieren tässä suhteessa kaikkia mahdollisia kilpailijoita paremman tilanteen on epätodennäköistä, että ulkopuoliset saisivat riittävät oikeudet suosituimpiin ohjelmiin.

ii) *Keskittymän myötä d-box-tekniikasta tulee käytännössä digitaalialan standardi saksankielisellä alueella*

33) Maksutelevisiotoiminnan harjoittaminen edellyttää erityistä teknistä infrastruktuuria. Tämän voi tarjota joko maksutelevisioyhtiö tai ulkopuoliset yritykset, ennen kaikkea kaapeliverkko-operaattorit. Saksan kaapeliverkkorakenteen vuoksi yksityiset kaapeliverkko-operaattorit eivät pysty yksinään luomaan maksutelevisiolähetysten edellyttämää teknistä infrastruktuuria. Niiden kaapelikokonaisuudet ovat useimmiten liian pienet, jotta maksutelevision oman käyttöoikeusjärjestelmän ja vaihtoehtoisen salauksenpurkujärjestelmän edellyttämät investointikustannukset olisivat perusteltuja. Lisäksi yksityiset kaapeliverkko-operaattorit valvovat vain osia kaapelitelevisiolähetyksiä koskevista verkkotasoista 3 ja 4. Verkkotasolla 3 eli ohjelmasignaalin vastaanottavan ja kaapeliverkkoon syöttävän kaapelipääaseman ja yksittäisen tontin välisessä verkossa, ylivoimaisesti suurin osa kaapeliverkkoa kuuluu Telekomille. Yksityiset kaapeliverkko-operaattorit ovat siten verkkotasolla 3 riippuvaisia Telekomin palveluista. Tämän vuoksi yksityiset kaapeliverkko-operaattorit eivät voi tarjota vaihtoehtoista infrastruktuuria maksutelevision välittämiseksi ilman Telekomia. Jotta yksityi-

([4]) Päätöksen tätä versiota on muutettu toimituksellisesti siten, että estetään luottamuksellisten tietojen paljastuminen.

set kaapeliverkko-operaattorit voisivat luoda vaihtoehtoisen infrastruktuurin, niiden kaapelikokonaisuudet olisi pakko integroida verkkotason 3 jakeluverkkojen kanssa.

34) Keskittymän jälkeen Premiere lähettää d-box-tekniikkaan ja d-box-saluksenpurkulaitteisiin perustuvia digitaalisia televisiolähetyksiä. Telekom tarjoaa Beta-käyttötekniikkaan ja d-box-salauksenpurkuun perustuvia maksutelevision teknisiä palveluita kaapelitelevisiotoiminnan alalla. Siten yritysten, jotka ovat päättäneet rakentaa digitaalisen television edellyttämän infrastruktuurin ja tarjota vastaavia palveluita, olisi pakko käyttää d-box-salauksenpurkulaitteisiin perustuvaa Beta-käyttötekniikkaa. Tämän vuoksi voidaan päätellä, että saksankielisellä alueella ei lähitulevaisuudessa ole vaihtoehtoista teknistä järjestelmäperustaa digitaalisia televisiolähetyksiä varten.

iii) *Premieren ohjelmajärjestelmällä on monopoliasema ja Telekom syöttää lähetykset kaapeliverkkoon d-box-tengologian avulla, mikä estää muunlaisen tekniikan käyttöönoton pitkän aikaa*

35) Vaihtoehtoisen teknisen infrastruktuurin luominen maksutelevisiolähetyksiä varten edellyttää suuria investointeja. Vaihtoehtoiset tarjoajat ryhtyvät tällaisiin investointeihin ainoastaan, jos mahdollisuudet päästä markkinoille ovat vastaavanlaiset. Tämä edellyttää sitä, että toinen maksutelevisioyhtiö voisi aloittaa toiminnan Saksassa. Tällainen yhtiö voisi joko luoda oman teknisen järjestelmäperustansa vaihtoehtoisen käyttötekniikan pohjalta tai antaa ulkopuolisille toimijoille mahdollisuuden teknisen infrastruktuurin rakentamiseen. Kuten edellä jo mainittiin, toisen maksutelevisioyhtiön pääsy markkinoille ei ole todennäköistä ottaen huomioon Premieren vakiintuneen aseman tilaajakannan ja erityisesti ohjelmatarjonnan suhteen.

36) Tämän lisäksi vaihtoehtoisen käyttö- ja salauksenpurkutekniikan kehittäminen on mahdollista vain satelliittilähetysten alalla. CLT-UFA, Kirch ja Telekom ovat nimittäin sopineet uudelleenjärjestelysopimuksessaan, että tarjotessaan teknisiä palveluita digitaalisten televisio-ohjelmien välittämiseksi kaapeliverkoissaan Telekom käyttää ainoastaan d-box-salauksenpurkulaitteisiin perustuvaa Beta-käyttötekniikkaa. Tämän vuoksi jokaisen mahdollisen maksutelevisioyhtiön ja jokaisen käyttöoikeusjärjestelmäpalveluita Telekomin kaapeliverkkojen alueella tarjoavan yrityksen olisi myös pakko käyttää d-box-saluksenpurkulaitteisiin perustuvaa Beta-käyttötekniikkaa Telekomin kaapeliverkoissa.

iv) *Jokainen mahdollinen käyttöä valvova operaattori on riippuvainen BetaResearchin lisenssipolitiikasta*

37) BetaResearch myöntää lisenssit t-box-tekniikassa käytettävälle käyttöoikeusjärjestelmälle. Osapuolten mukaan suljettu (niin sanottu "oma") käyttöoikeusjärjestelmä luotiin turvallisuusnäkökohtien vuoksi. Myös muut maksutelevisioyhtiöt, joilla jo on kokemusta maksutelevisiomarkkinoilla, esimerkiksi Canal+ ja BSkyB, kannattavat omaa käyttöoikeusjärjestelmää, koska se on tietojensiirron suojelun kannalta turvallisempi. Digitaalista kuvansiirtoa eli DVB:tä koskevan standardin nojalla on kaksi mahdollisuutta estää maksutelevision tilaajaa vastaanottamasta lähetyksiä erilaisilla CA-järjestelmillä tai välttyä useiden salauksenpurkulaitteiden käytöltä: Simulcrypt-tekniikka ja niin kutsuttu "yhteinen rajapinta" (common interface, jäljempänä CI).

38) CI mahdollistaa erilaisten käyttöoikeusjärjestelmien käyttämisen samassa salauksenpurkulaitteessa, minkä ansiosta ulkopuoliset maksutelevisioyhtiöt ja palvelujen tarjoajat voivat käyttää käyttöoikeusjärjestelmää olemassa olevan salauksenpurkutekniikan avulla. Toisin kuin Simulcrypt-tekniikassa, ulkopuolisten osapuolten ei tarvitse tehdä salauksenpurkulaitteiden asentajan kanssa Simulcrypt-sopimusta käyttöoikeusjärjestelmänsä yhdistämisestä salauksenpurkulaitteen omaan käyttöoikeusjärjestelmään. Jos halutaan käyttää omistajuuteen perustuvaa käyttöoikeusjärjestelmää, syrjimätön pääsy kyseiseen järjestelmään on olennaista. Komission käsityksen mukaan tämä edellyttää, että salauksenpurkutekniikalle lisenssin myöntävä yritys tekee liiketoimintaa koskevat päätöksensä ohjelmayhtiöstä riippumattomasti. Nyt käsiteltävässä asiassa tällaista riippumattomuutta ei ole, koska määräysvaltaa Beta-Researchissä käyttävät pääasiassa yritykset, joilla ohjelmien tarjoajina on omat etunsa ajettavina.

39) Sen jälkeen kun kaikki nykyiset ja mahdolliset digitaalisen maksutelevision tarjoajat sekä kaapelitelevision teknisiä palveluita tarjoava Telekom ovat valinneet Beta-käyttötekniikan ja d-box-salauksenpurkulaitteet, vaihtoehtoisen salauksenpurkujärjestelmän perustaminen Saksaan ei ole mahdollista. Tämän vuoksi jokaisen mahdollisen käyttöoikeuspalveluiden tarjoajan on käytettävä d-box-salauksenpurkulaitteita. D-box-salauksenpurkulaitteen

toiminta perustuu omaan salaamisjärjestelmään, jonka BetaResearch on kehittänyt. Siten maksutelevision teknisten palvelujen mahdolliset tarjoajat ovat riippuvaisia BetaResearchin myöntämästä Beta-käyttötekniikan lisenssistä. Tämä koskee sekä satelliitti- että kaapelijakelujärjestelmää. BetaResearchin ei kuitenkaan ole taloudellisesti järkevää altistaa BetaDigitalia tai yhtä emoyhtiötään Telekomia kilpailulle maksutelevision teknisten palvelujen markkinoilla kaapelialan käyttöoikeusjärjestelmän suhteen. Niinpä BetaResearch voisi lisenssipolitiikallaan estää muita palvelujen tarjoajia pääsemästä markkinoille.

v) *Saksan kaapeliverkkojen nykyisen rakenteen vuoksi yksityiset kaapeliverkko-operaattorit eivät voi tarjota maksutelevision teknisiä palveluita verkoissaan*

40) Osapuolet väittävät, että yksityiset kaapeliverkko-operaattorit voivat kilpailla Telekomin kanssa rakentamalla verkkoihinsa teknisen järjestelmäperustan ja käyttämällä sitä. Tämä ei pidä paikkaansa. Yksityisillä kaapeliverkko-operaattoreilla on tavallisesti pieniä, usein toisistaan erillisiä "kaapelisaarekkeita" verkkotasolla 4 (kotitalouksien jakelulaitteet ja paikalliset jakeluverkot), joita syötetään Telekomin runkoverkosta (verkkotaso 3). Yksityiset kaapeliverkko-operaattorit ovat siten ohjelmien välityksen suhteen riippuvaisia Telekomin palveluista verkkotasolla 3. Tämä koskee myös maksutelevision teknisten palvelujen tarjoamista. Telekomin kaapeliverkoissa ohjelmayhtiöiden lähettämät signaalit vastaanotetaan keskitetysti Telekomin lähetyskeskuksessa Usingenissa ja lähetetään sieltä käsittelyn jälkeen Telekomin kaapeliverkkojen pääasemille. Jotta yksityiset kaapeliverkko-operaattorit voisivat luoda vaihtoehtoisen infrastruktuurin, niiden kaapelikokonaisuudet olisi siten pakko integroida verkkotason 3 jakeluverkkojen kanssa. Omien kaapelipääasemien rakentaminen ei ole ainakaan pelkästään verkkotasolla 4 toimiville yksityisille kaapelioperaattoreille tavallisesti kannattava vaihtoehto. Tämän edellyttämät investoinnit eivät nimittäin ole hajanaisten verkkojen vuoksi taloudellisesti toteuttamiskelpoisia.

41) Yksityisillä kaapeliverkko-operaattoreilla on siten vain teoriassa mahdollisuus tarjota maksutelevision teknisiä palveluita verkoissaan. Jos yksityiset kaapeliverkko-operaattorit haluaisivat tarjota maksutelevision teknisiä palveluita verkoissaan, niiden olisi lisäksi saatava BetaResearchiltä lisenssi Betatekniikan käyttöä varten, koska Beta-käyttötekniikasta on tarkoitus tehdä digitaalialan standardi. Edellä jo todetun mukaisesti voidaan lähteä siitä, että BetaResearchin ei ole taloudellisesti järkevää altistaa yhtä emoyhtiötään Telekomia kilpailulle maksutelevision teknisten palvelujen markkinoilla kaapelialan käyttöoikeus-järjestelmän osalta. Tämän suhteen BetaResearch voisi lisenssipolitiikallaan estää muita palvelujen tarjoajia pääsemästä markkinoille.

vi) *Keskittymään ei voida suhtautua myönteisesti, vaikka Telekomilla oletettaisiin olevan BetaResearchiin tasoittava vaikutus*

42) Telekom on väittänyt, että hankkimalla osakkuden Beta-Researchissä se voisi vaikuttaa tasoittavasti markkinakäyttäytymiseen tässä yrityksessä, jossa ilman Telekomin osakkuutta määräysvaltaa käyttäisivät yksinomaan maksutelevisioyhtiöt CLT-UFA ja Kirch. Tämän suhteen voidaan kuitenkin todeta ensinnäkin, että CLT-UFA:lla ja Kirchillä on yhdessä kahden kolmasosan osakkuus BetaResearchissä, ja satelliittilähetysten alalla Telekom menettää suuren osan vaikutusvaltaansa. Jos Telekomilla on erityistä vaikutusvaltaa d-box-tegnologian jatkokehityksessä kaapelilähetysten alalla, sen edun mukaista on vaikuttaa tähän jatkokehitykseen siten, että sen monopoliasema kaapelijärjestelmän teknisen järjestelmäperustan tarjoajana säilyy. Tämä pätee myös BetaResearchin lisenssipolitiikkaan.

43) Lisäksi Telekomin väite sen osakkuuden myönteisestä vaikutuksesta kilpailuun perustuu siihen, että komissio hyväksyy asiassa Bertelsmann/Kirch/Premiere käsiteltävän Bertelsmannin ja Kirchin digitaalisen toiminnan yhdistämisen. Komissio on kuitenkin tullut siihen tulokseen, että samanaikaisesti toteutettava Bertelsmann/Kirch/Premiere -keskittymähanke on nyt käsiteltävän asian tavoin yhteismarkkinoille soveltumaton. Tämän mukaisesti kielletään asiaa Bertelsmann/Kirch/Premiere koskevaan ilmoitukseen sisältynyt suunnitelma, jonka mukaan CLT-UFA hankkisi ensivaiheessa 50 prosentin osakkuuden BetaResearchissä. Jos komissio hyväksyisi nyt käsiteltävän keskittymähankkeen, jolla CLT-UFA, Kirch ja Telekom hankkivat yhteisen määräysvallan BetaResearchissä, se merkitsisi sitä, että CLT-UFA kuitenkin saisi yhteisen määräysvallan BetaResearchissä. Siten nyt käsitel-

tävä keskittymä johtaisi siihen, että maksutelevision ainoat tarjoajat saisivat yhdessä salauksenpurkutekniikan kanssa CA-järjestelmän täydelliseen valvontaansa. Pekästään tämän vuoksi keskittymällä ei voida ajatella olevan myönteistä vaikutusta kilpailuun.

c) **Päätelmä**

44) Edellä esitetyn perusteella voidaan oletta, että suunniteltu keskittymä johtaa Telekomin pitkäaikaiseen määräävään asemaan maksutelevision teknisten palvelujen markkinoilla kaapelilähetysten alalla Saksassa. Jos oletetaan teknisten palvelujen muodostavan yhtenäiset markkinat satelliitti- ja kaapelilähetysten alalla, käsiteltävä keskittymä johtaa yhdessä samanaikaisen Bertelsmann/Kirch/Premiere -keskittymän kanssa markkinoita hallitsevan duopolin muodostumiseen mainittujen markkinoiden saksankielisellä alueella, koska Saksa on televisiokatselijoiden lukumäärän perusteella kyseisen alueen ylivoimaisesti tärkein osa. Telekomiin ja BetaDigitaliin ei kumpaankaan kohdistu näillä markkinoilla merkittävää kilpailua. Koska Telekomilla ja BetaDigitalilla on yhteinen tekniikka ja yhtiöoikeudellisia yhteyksiä BetaResearchin kautta, niiden välille ei voida olettaa muodostuvan kilpailusuhdetta.

2. *Kaapeliverkkojen markkinat*

a) **Telekomin määräävä asema kaapeliverkkojen alalla**

45) Kuten 26 kohdassa selvitetään, suurin osa kaapelitelevisiotoimintaan vaikuttavista verkkotason 3 ja 4 kaapeliverkoista on Telekomin kaapeliverkkoja. Tämän vuoksi Telekomin voidaan olettaa olevan edelleen määräävässä asemassa, vaikka verkkomonopoli on nyttemmin purettu ja ainakin verkkotasolla 4 toimii runsaasti yksityisiä verkko-operaattoreita.

46) Telekomin määräävä asema säilyisi, vaikka kaapeliverkkojen ja satelliittijärjestelmän katsottaisiin tulevaisuudessa muodostavan yhdet markkinat. Kuten mainittiin, Saksassa 18,5 miljoonalla kotitaloudella on kaapeliliittymä. Telekom valvoo 16,5:tä miljoonaa näistä liittymistä verkkotasolla 3. Sen sijaan vain 7—9 miljoonaa kotitaloutta voi vastaanottaa televisiolähetyksiä suoraan satelliitin kautta. Voidakseen tarjota menestyksellisesti televisiolähetyksiä Saksassa, jokaisen kanavayhtiön on käytettävä Telekomin kaapeliverkkoa, koska vain sillä tavoin se voi saavuttaa riittävän määrän katsojia. Tämän osoittaa myös DF1:n esimerkki. Marraskuuhun 1997 asti DF1:n ohjelmia ei välitetty Telekomin verkon kautta. Tätä pidetään yleisesti syynä siihen, että DF1:n tilaajamäärät jäivät selvästi alle odotusten.

47) Telekomin johto päätti 24 päivänä marraskuuta 1997, että koko kaapeliliiketoiminta, mukaan lukien jakeluverkot, erotetaan Telekomista ja siitä tehdään oikeudellisesti itsenäinen kokonaisuus. Sovitun uudelleenjärjestelyn tarkoitus on myös siirtää Telekomin verkot yhteen tai useampaan yhtiöön, joissa on myös muita osapuolia. Pysyvä ratkaisu, jota ei vielä ole viimeistelty, on tarkoitus toteuttaa vuoden 1999 alussa. Tällä hetkellä ei vielä ole täysin selvää, kuinka suunniteltu uudelleenjärjestely on varsinaisesti tarkoitus toteuttaa ja missä ajassa tämä tapahtuu. Varsinkaan ei ole vielä selvää, voivatko myös ulkopuoliset yritykset osallistua Telekomin kaapeliverkkotoimintaan ja jos voivat, milloin.

b) **Telekomin määräävän aseman vahvistuminen**

48) Deutsche Telekomin ja BetaResearchin keskittymän vuoksi Telekomin määräävä asema kaapelitelevisioverkkojen alalla vahvistuu yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden kustannuksella.

49) Kaapeliverkko-operaattorit, joilta komissio tiedusteli asiaa, totesivat lähes poikkeuksetta tavoitteenaan olevan kaapeliverkkojen käyttämisen mahdollisimman monenlaisiin uusiin palveluihin. Tällaisia ovat erityisesti digitaalinen televisio, Internet-yhteydet, multimediapalvelut ja televiestintä mukaan lukien puhelintoiminta. Komission tutkimukset ovat osoittaneet, että keskittymä kyseenalaistaa näiden suunnitelmien toteuttamisen.

50) Kaapeliverkon käyttäminen mainittujen palvelujen tarjoamiseen edellyttää teknisen infrastruktuurin parantamista, joka puolestaan edellyttää huomattavia investointeja. Pelkästään verkkotasolla 4 investointien arvellaan maksavan 150—250 Saksan markkaa kotitalouttaa kohden. Tämän lisäksi verkkotason 4 laajentaminen yksityisiä kaapeliverkko-operaattoreita varten ei ole järkevää, jollei myös verkkotasoa 3 varusteta vastaavalla tavalla. Telekom ei ole toistaiseksi ilmaissut olevansa valmis tämän toteuttamiseen. Jos yksityiset kaapeliverkko-operaattorit haluavat nostaa kappeliverkkojensa arvoa lisäpalvelujen avulla, niiden on tulevaisuudessa laajennettava toimintaansa verkkotasolle 3,

jossa ne kilpailevat Telekomin kanssa. Lain puolesta tämä on niille sallittua, mutta se edellyttää huomattavia investointeja.

51) Yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden on rahoitettava mainitut investoinnit ensisijaisesti ydintoiminnastaan eli televisiotoiminnasta. Tämä edellyttää kuitenkin niiden olevan siinä asemassa, että ne voivat osallistua digitaalisen television tuomaan lisäarvoketjuun. Digitaalisen television teknisen järjestelmäperustan osalta tämä ei ole mahdollista, koska Telekom vastaa yksinään käyttöoikeusjärjestelmästä (Conditional Access System) kaapeliverkossa. Jos yksityiset kaapeliverkko-operaattorit haluavat tarjota maksutelevision teknisiä palveluita verkoissaan, niiden on hankittava BetaResearchiltä lisenssi Beta-tekniikan käyttämiseen, koska Beta-käyttötekniikasta on tarkoitus tehdä alan digitaalialan standardi. BetaResearchin ei ole taloudellisesti järkevää altistaa yhtä emoyhtiötään Telekomia kilpailulle maksutelevision teknisten palvelujen markkinoilla kaapelialan käyttöoikeus-järjestelmän osalta. Vielä tärkeämpi on tosiseikka, että keskittymän tavoitteena oleva digitaalisen maksutelevision jakelurakenne poistaa yksityisiltä kaapeliverkko-operaattoreilta mahdollisuuden markkinoida maksutelevisiota. Keskittymän yhteydessä Telekom on päättänyt toimia digitaalisen television suhteen samoin kuin se jo on toiminut analogisen maksutelevision suhteen eli se on valinnut avoimen välitysmallin. Tämä tarkoittaa sitä, että Telekom on luopunut mahdollisuudesta markkinoida Premieren digitaalisia ohjelmia itse. Tästä seuraa, että yksityiset kaapeliverkko-operaattorit eivät voi ottaa käyttöön sellaista markkinointimallia, jossa ne suoraan tarjoaisivat loppuasiakkaille digitaalista maksutelevisiota. Tämä olisi voitu toteuttaa yhteistyössä Telekomin kanssa nykyisestä verkkorakenteesta huolimatta, jollei Telekom olisi rajannut toimintaansa digitaalisen maksutelevision alalla pääsiassa pelkkään lähetysten välitystoimintaan. Tämän lisäksi yksityiset kaapeliverkko-operaattorit olisivat voineet markkinoida maksutelevisiota myös yksinään laajentamalla toimintaansa verkkotasolle 3. Kaapeliverkko-operaattorit olisivat voineet huolehtia markkinoinnista myös silloin, jos Telekom olisi toteuttanut yllä kuvaillut uudelleenjärjestelysuunnitelmat ja yhtiöitettyään kaapeliverkkonsa harjoittanut toimintaa yhdessä yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden kanssa. Telekomin valittua pelkän välitystoiminnan kaikki nämä mahdollisuudet ovat nyt poissuljettuja.

52) Yksityiset kaapeliverkko-operaattorit menettävät erityisesti mahdollisuuden laajentaa toimintaansa verkkotasolle 3, koska pelkällä lähetysten välityksellä ne eivät pysty rahoittamaan tarvittavia investointeja. Telekomin päädyttyä kyseiseen malliin yksityisillä kaapeliverkko-operaattoreilla ei ole mahdollisuuksia päästä Premieren kanssa sopimukseen omien markkinointimalliensa käyttämisestä. Koska Telekom käyttää määräysvaltaa ylivoimaisesti suurimmassa osassa verkkotasoa 3, Premiere voi kieltää yksityisiltä kaapeliverkko-operaattoreilta ohjelmiensa markkinoimisen tarvitsematta pelätä mainittavia tulonmenetyksiä. Vaikka yksityiset kaapeliverkko-operaattorit voivat teoriassa estää ohjelmien välittämisen verkkotasolla 4, tästä ei kuitenkaan seuraa merkittävää vastavoimaa. Yksityiset kaapeliverkko-operaattorit eivät voi kovin kauaa perustella asiakkailleen Premieren ohjelmien poissulkemista. Tämä pitää sitä paremmin paikkansa, mitä enemmän digitaalinen maksutelevisio tulevaisuudessa kehittyy.

53) Tästä kaikesta seuraa, että Telekomin valittua pelkän välitystoiminnan, yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden toiminnan laajentamista ei voida rahoittaa eikä sitä siten todennäköisesti toteuteta. Tämä poistaa yksityisten operaattoreiden mahdollisen kilpailun verkkotasolla 3 ja varmistaa sekä vahvistaa Telekomin määräävää asemaa. Samoin se estää kaapeliverkon kehittämisen uusien palvelujen käyttöönoton edellyttämällä tavalla ja sitä kautta niiden käyttöönoton lähitulevaisuudessa. Tämä rajoittaa entisestään yksityisten operaattoreiden kilpailumahdollisuuksia verkkotasolla 4 ja siten vahvistaa Telekomin määräävää asemaa.

c) **Päätelmä**

54) Kaiken tämän jälkeen on odotettavissa, että Telekomin osakkuus Beta-Researchissa ja Telekomin tämän keskittymän yhteydessä tekemät sopimukset Bertelsmannin ja Kirchin kanssa rajoittavat huomattavasti yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden kilpailumahdollisuuksia ja estävät mahdollisen kilpailun verkkotasolla 3. Keskittymän kautta Saksan kaapeliverkkojen jakelurakenne muodostuu sellaiseksi, että Telekomin yhtiöitettyä kaapelitoimintansa yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden tuskin voidaan olettaa haluavan osallistua tai pystyvän osallistumaan Telekomin kaapeliverkkoihin. Tämän vuoksi keskittymä vahvistaa pysyvästi Telekomin määräävää asemaa kaapeliverkkoalalla Saksassa.

VI. OSAPUOLTEN EHDOTTAMAT SITOUMUKSET

1. *Sitoumukset*

55) Osapuolet ehdottivat 28 päivänä huhtikuuta ja 4 päivänä toukokuuta 1998 päivätyillä kirjeillä useita sitoumuksia, joilla oli tarkoitus poistaa Bertelsmannin, Kirchin ja Premieren suunnittelemaa sekä Deutsche Telekomin ja Betaresearchin suunnittelemaa keskittymää koskevat epäilykset. Ehdotettujen sitoumusten seuraavat kohdat koskevat nyt käsiteltävää keskittymähanketta:

a) **Kaapeliverkko-operaattorit**

56) Keskittymän osapuolet ovat valmiita harjoittamaan myyntiyhteistyötä kaapeliverkko-operaattoreiden kanssa. Uusien asiakkaiden hankkimisen lisäksi tämä sisältää tietojen antamisen ja avun markkinoinnin yhteydessä. Asiakassuhteet hoitaa kuitenkin Premiere. Kaapeliverkko-operaattorit saavat ponnisteluistaan kohtuullisen rahallisen korvauksen.

b) **BetaResearch**

57) Telekom perustaa teknisen asiantuntijaraadin, joka on avoin kaikille digitaalisen televisiotoiminnan alalla toimiville. Asiantuntijaraadin suositukset toteutetaan Bertelsmannin, Kirchin, Telekomin, ARD:n ja ZDF:n nykyiset sopimukset huomioon ottaen. BetaResearchin osakkaat ovat lisäksi valmiita antamaan kolmansille yrityksille enintään 25 prosenttia osakepääomasta välikätenä toimivan holdingyhtiön kautta. Osakkuuteen ei kuitenkaan liity veto-oikeuksia. Bertelsmannin, Kirchin ja Telekomin nykyiset veto-oikeudet jäävät voimaan. Osapuolet korostavat edelleen Kirchin johtavaa roolia erityisesti yritysjohdon nimittämisen suhteen.

58) BetaResearch antaa jokaiselle yritykselle, joka haluaa tarjota itselleen tai kolmannelle osapuolelle salauspalveluita, välittömästi CA-lisenssin (pakollinen lisenssi) yleisesti saatavilla olevan vakiomuotoisen sopimuksen nojalla. Jos ehdoista, erityisesti lisenssimaksuista ei päästä sopimukseen, lopullisen päätöksen ehtojen asianmukaisuudesta tekee välityslautakunta.

59) BetaResearch sitoutuu avaamaan d-box-verkon sovellusohjelmaliittymät (native applications eli alkuperäiset sovellukset) vuoden 1998 loppuun mennessä ja lupaa tyytyä lisenssin myöntämiseen liittyvissä erimielisyyksissä välityslautakunnan ratkaisuun. Lisäksi BetaResearch sitoutuu täydentämään alkuperäisiä sovelluksia digitaalisen kuvansiirron standardointia koskevassa DVB-hankkeessa standardoitavilla liittymillä heti, kun tällaisesta standardista on päätetty. Tämän lisäksi BetaResearch ottaa käyttöön kaikki tulevat DVB-standardit.

60) BetaResearch antaa jokaiselle sitä haluavalle laitevalmistajalle valmistajalisenssin vakioehdoin ja tyytyy erimielisyyksissä välityslautakunnan ratkaisuun. BetaResearchin suorittama "Technical Verification Test" on edellytys salauksenpurkulaitteen markkinoille tuomiselle. Tämä laitevalmistajan sertifiointi voidaan parin kolmen vuoden jälkeen antaa riippumattomien kolmansien hoidettavaksi.

2. *Arviointi*

a) **Kaapeliverkko-operaattorit**

61) Osapuolet ovat tarjoutuneet harjoittamaan myyntiyhteistyötä kaapeliverkko-operaattoreiden kanssa. Kaapeliverkko-operaattoreille ei kuitenkaan anneta mahdollisuutta markkinoida Premiereä itse, ja siten niitä estetään luomasta omia asiakassuhteita ja avaamasta ohjelmapaketteja tai yhdistämästä niitä eri lailla. Jotta kaapeliverkko-operaattorit voisivat luoda vaihtoehtoisen ohjelmiston, vähimmäisedellytys olisi kuitenkin — riippumatta nykyisen verkkorakenteen edellyttämästä yhteistyöstä Telekomin kanssa —, että ne voisivat itse hankkia Premieren valikoimasta yksittäisiä ohjelmapaketteja, erityisesti uutuuselokuva- ja urheilukanavia, yhdistää nämä muiden operaattoreiden kanavien kanssa ja tarjota niitä kaapeliasiakkailleen.

b) **BetaResearch**

62) Telekomin tarjouksessa teknisen asiantuntijaraadin perustamisesta on kyse ARD:n ja ZDF:n kanssa jo perustetun asiantuntijaraadin avaamisesta myös muille yrityksille. Voidaan todeta, että ARD:n ja ZDF:n kanssa tehdyn sopimuksen perusteella asiantuntijaraati voi tosin antaa teknistä kehitystä koskevia neuvoja, mutta ei voi pakottaa ketään noudattamaan suosituksiaan.

63) Osapuolten ehdotus kolmansien yritysten mahdollisesta osakkuudesta BetaResearchissä takaisi tietynlaisen avoimuuden tekniikan tulevaa kehittämistä koskevien päätösten suhteen. Koska osakkuus kuitenkin rajoitetaan 25 prosenttiin eikä välilliseen osakkuuteen liity veto-oikeutta, Bertelsmann

ja Kirch määräävässä asemassa olevina maksutelevisioyhtiöinä ja Telekom määräävässä asemassa olevana kaapeliverkko-operaattorina säilyttävät yhdessä määräysvallan BetaResearchin ja sitä kautta tekniikan kehittämisen suhteen.

64) Pakollisen CA-lisenssin ja välimiesmenettelyn käyttöönotto ehtoja koskevien, erityisesti lisenssimaksujen suuruuteen liittyvien erimielisyyksien ratkaisemiseksi, voi jossain määrin taata sen, että kolmansia ei syrjitä lisenssejä myönnettäessä. Tämä sitoumus ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että Bertelsmann, Kirch ja Telekom määräävät tekniikasta, jolle lisenssejä myönnetään. BetaResearchin velvoite avata d-box-verkon sovellusohjelmaliittymät vuoden 1998 loppuun mennessä ja tyytyä lisenssin myöntämiseen liittyvissä erimielisyyksissä välityslautakunnan ratkaisuun sekä täydentää alkuperäisiä sovelluksia digitaalisen kuvansiirron standardointia koskevassa DVB-hankkeessa standardoitavilla liittymillä heti, kun kyseiset standardit ovat saatavilla, on vain kirjallinen vahvistus sille, minkä osapuolet jo olivat ilmoittaneet tekevänsä. Jos BetaResearch sitoutuu antamaan jokaiselle sitä haluavalla salauksenpurkulaitevalmistajalle valmistajalisenssin vakioehdoin ja tyytyy ehtoja koskevissa erimielisyyksissä välityslautakunnan ratkaisuun, tämä sitoumus voi johtaa kilpailuun salauksenpurkulaitteiden valmistuksen alalla. Se ei kuitenkaan muuta sitä seikkaa, että markkinoilla määräävässä asemassa olevat maksutelevisioyhtiöt Bertelsmann ja Kirch sekä markkinoilla määräävässä asemassa oleva kaapeliverkko-operaattori Telekom määräävät salauksenpurkulaitetekniikan kehityksestä.

c) **Yhteenveto arvioista**

65) Ehdotettujen sitoumusten avulla osapuolet luovat jonkinlaisen avoimuuden tekniikan osalta ja varmistavat d-box-tekniikan käyttöoikeudet. Osapuolet eivät kuitenkaan ole valmiita luopumaan yksinomaisesta määräysvallastaan tämän tekniikan ja erityisesti sen jatkokehityksen suhteen. Ehdotetut sitoumukset eivät myöskään avaa realistisia mahdollisuuksia vaihtoehtoisen ohjelma- ja markkinointiperustan syntymiselle kaapelialalla. Jollei vaihtoehtoisen ohjelmaperustan luominen ole mahdollista, tekniikka koskevat sitoumukset menettävät entisestään merkitystään, ainakin käyttöoikeusjärjestelmien lisenssien suhteen, koska ilman toista ohjelmaperustaa ei ole odotettavissa myöskään vaihtoehtoista teknistä järjestelmäperustaa.

3. ***Lisäsitoumukset***

66) Osapuolet täydensivät ja laajensivat aikaisempia ehdotuksiaan 13 päivänä toukokuuta 1998 seuraavasti:

a) **Kaapeliverkko-operaattorit**

67) Jo tarjotun myyntiyhteistyön lisäksi Premiere antaa kaapeliverkko-operaattoreiden hoidettavaksi ohjelmiensa markkinoinnin ja antaa kaapeliverkko-operaattoreiden hoitaa itse asiakassuhteensa tietyin edellytyksin. Ilmaistelevision, maksutelevion ja kertamaksutelevision alalla toimivat ohjelmayhtiöt eivät periaatteessa voi hoitaa markkinointia. Markkinointi ei ole yksinoikeudellista, toisin sanoen Premiere ja kaapeliverkko-operaattorit kilpailevat keskenään Premieren markkinoinnissa asiakkaille. Periaatteessa jokainen hoitaa itse hankkimiinsa tilauksiin liittyvät asiakassuhteet. Kaapeliverkko-operaattoreiden hankkimia asiakkaita koskevat tiedot on kuitenkin annettava Premieren käyttöön sen tilaajahallintopalvelussa, jotta Premiere voi lähettää näille asiakkaille lisätarjouksia ja palveluja (kuten kertamaksutelevisio) ja yleisiä asiakastietoja. Kaapeliverkko-operaattorit eivät voi markkinoida Premieren kertamaksutelevisiotarjouksia.

68) Kaapeliverkko-operaattoreiden on tarjottava samalla tavoin yhdistettyjä paketteja kuin Premiere. Ohjelmien purkaminen yhden paketin sisällä ei ole sallittua kuten ei koko Premieren pakettirakenteenkaan purkaminen. Kaapeliverkko-operaattorit voivat kuitenkin lisätä Premieren paketteihin omia lisätarjouksiaan. Lisäksi kaapeliverkko-operaattorit voivat markkinoida muiden yhtiöiden ohjelmapaketteja ja yksittäisiä ohjelmia. Koska Premiere on luopunut peruspaketin ja erikoispakettien kytkemisestä toisiinsa, kaapeliverkko-operaattoreiden asiakkailla on mahdollisuus tilata Premieren pakettiyhdistelmän lisäksi kaapeliverkko-operaattorin oma peruspaketti. Tällaisen peruspaketin hankintaa ei kuitenkaan saa asettaa edellytykseksi Premieren ohjelmien tilaamiselle. Kaapeliverkko-operaattoreilta Premieren paketeista perittävä hinta määritellään Premierestä kaapelimarkkinoilla perittävän myyntihinnan mukaan, josta vähennetään ne kustannukset, jotka Premiere säästää ulkopuolisen hoitaessa markkinoinnin. Kaapeliverkko-operaattoreiden on Premieren tavoin tarjottava d-box-salauksenpurkulaitteita vuokralle ja käytettävä Nokian laitteita niin kauan, kunnes Nokian kiintiö (1 miljoonaa salauksenpurkulaitetta) on täynnä.

69) Kaapeliverkko-operaattorit eivät saa käyttää niille kaapelin varauksessa anettua vapautta väärin siten,

että ne rajoittavat Premieren ohjelmien markkinointia kapasiteetin mukaan, toisin sanoen niiden on otettava Premieren ohjelmapaketti kokonaisuudessaan markkinoitavaksi. Muutoin ei ole velvollisuutta antaa Premieren ohjelmia markkinoitavaksi. Kun kapasiteetista on puutetta, Premieren ja kaapeliverkko-operaattoreiden on joko noudatettava osavaltioiden medialaitosten määräyksiä tai sovittava itse toisesta puolueettomasta menetelmästä kapasiteetin jakamiseksi.

b) **Kaapeliverkot**

70) Telekom on lisäksi ilmoittanut 20 päivänä toukokuuta 1998, että se pitää kahta digitaalista kanavaa hyperkaistalla vapaana enintään 31 päivään joulukuuta 1999 mahdollista kolmatta ohjelmayhtiötä varten. Lisäksi Telekom on valmis yhdessä verkkotason 4 operaattoreiden kanssa laajentamaan kaapelikapasiteettia kaistalle IV, tosin vain silloin, kun kaapelioperaattorit voivat saada jälleenrahoitusta (verkkotasot 3 ja 4).

c) **BetaResearch**

71) Mitä tulee tarjottuun kolmansien yritysten osakkuuteen BetaResearchissä välikätenä toimivan holdingyhtiön kautta (katso 57 kohta), kaikilla osakkailla, eli Bertelsmannilla, Kirchillä, Telekomilla ja välikätenä toimivalla holdingyhtiöllä, on tarkoitus olla samat oikeudet. Äänestyksissä enemmistö määritellään laissa määrättyjen sääntöjen mukaan (ei päätösvaltaisuutta koskevia erityissääntöjää). Tähän asti voimassa olleet yksittäisten osakkaiden erityisoikeudet poistetaan.

4. *Arviointi*

a) **Kaapeliverkko-operaattorit**

72) Osapuolten ehdottamat uudet sitoumukset eivät ole omiaan luomaan edellytyksiä vaihtoehtoisen ohjelma- ja markkinointijärjestelmän ja vaihtoehtoisen teknisen järjestelmäperustan syntymiselle kaapelialalla. Osapuolet itse viittaavat saatekirjeessään siihen, että tällä hetkellä Saksan markkinoilla ei ole kumppaneita näiden markkinointimuotojen toteuttamiseksi taloudellisesti järkevällä tavalla tai ainakaan nämä eivat ole tähän menessä osoittaneet lainkaan valmiutta toteuttaa vastaavan infrastruktuurin rakentamisen vaatimia investointeja. Kaapeliverkkojen nykyisen rakenteen vuoksi yksityiset kaapeliverkko-operaattorit eivät todellakaan pysty perustamaan ohjelma- ja markkinointijärjestelmää ja omaa teknistä järjestelmäperustaa.

73) Kuten 26 kappaleessa todetaan, yksityiset kaapeliverkko-operaattorit toimivat pääasiassa ainoastaan verkkotasolla 4 (talokohtaiset kaapelit ja kaapelisaarekkeet). Verkkotasolla 3 (yhteys pääteasemalta tontin rajalle) verkot ovat lähes yksinomaan Telekomin omistuksessa. Niinpä yksityiset kaapeliverkko-operaattorit ovat tällä hetkellä yleensä riippuvaisia Telekomin palveluista verkkotasolla 3. Ilman verkkotason 3 käyttöä ei kuitenkaan ole mahdollista luoda vaihtoehtoista yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden ohjelmistoa. Saksan kaapelitelevisiotoiminnan hajaantuneisuuden vuoksi ja koska Telekom on käytännössä ainoa verkkotason 3 yhteysverkkojen omistaja, eivät yksityiset kaapeliverkko-operaattorit pysty tällä hetkellä tarjoamaan Premieren kanssa kilpailevaa ohjelmistoa.

74) Telekom ei ole tässä menettelyssä osoittanut olevansa valmis aloittamaan yhteistyötä yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden kanssa vaihtoehtoisen kaapelijärjestelmän luomiseksi tai edes antamaan verkkotasoa 3 näiden käyttöön. Tosin Telekom vastasi 22 päivänä toukokuuta 1998 kysymykseen, miten verkkotasojen 3 ja 4 erilläänolo voidaan ratkaista, että Telekomin palveluiden saamiseksi digitaaliselle kaapelijärjestelmälle ja digitaaliselle markkinointi-järjestelmälle tehdään yksittäiset sopimukset Telekomin ja niiden välillä, jotka haluavat hankkia palveluita (ohjelmayhtiöt, verkkotason 4 operaattorit). Verkkotasolla 4 toimivien operaattoreiden niin halutessa voidaan verkkotasojen 3 ja 4 tekninen ja toiminnallinen erillisyys poistaa yhdistelemällä verkkotasojen 3 ja 4 operaattoreiden palveluita. Tämä vastaus on kuitenkin siinä määrin epämääräinen ja yleisluonteinen, että sen perusteella ei voida odottaa, että verkkotasojen 3 ja 4 erilläänolo ei ole ongelma verkkotasolla 4 toimivan operaattorin ohjelma- ja markkinointijärjestelmälle. Erityisesti mainitun verkkotasojen 3 ja 4 operaattoreiden palveluiden yhdistelmän osalta ei esitetä, mitä palveluita Telekom tarjoaisi ja mitä verkkotasolla 4 toimiva operaattori, ja kuinka verkkotasojen 3 ja 4 operaattoreiden palvelut ylipäänsä voidaan yhdistää teknisesti ja taloudellisesti. Täysin epäselväksi jää, pääsevätkö verkkotason 4 operaattorit itse verkkotasolle 3 ja erityisesti voivatko ne käyttää myös käyttöoikeusjärjestelmiä ja kuinka tämä tehdään mahdolliseksi teknisesti. Telekomin vastausten perusteella on siten edelleen lähdettävä siitä, että Telekom haluaa viime kädessä tuottaa itse tarvittavat tekniset palvelut, ja siten verkkotason 4 operaattorit ovat riippuvaisia Telekomista. Tämä tarkoittaa erityisesti myös sitä, että vaihtoehtoisen teknisen järjestelmäperustan syntyminen ei ole mahdollista, koska ainoastaan Telekom käyttää käyttöoikeusjärjestelmiä kaapeliver-

kossa. Verkkotasojen 3 ja 4 erilläänolosta päästäisiin eroon suurella todennäköisyydellä vasta Telekomin kaapeliverkkojen uudelleenjärjestelyn ja yksityistämisen jälkeen, jolloin Telekomin kaapeliverkkoja hallinnoitaisiin alueellisissa yhtiöissä, joissa on osallisena yksityisiä kaapeliverkko-operaattoreita. Telekom ei kuitenkaan ole antaut mitään sitovia lausuntoja uudelleenjärjestelyn ajankohdasta ja muodosta. Sen vuoksi voidaan olettaa, että uudelleenjärjestely ja yksityistäminen tapahtuu vasta silloin, kun Premieren etumatka sillä jo olevan suuren tilaajakannan ansiosta on niin suuri, että vaihtoehtoisten järjestelmien on vaikea lyödä itseään läpi.

75) Lisäksi kaapeliverkko-operaattorit eivät pysty ehdotettujen sitoumusten perusteella tarjoamaan maksutelevisio-ohjelmia samoilla kilpailumahdollisuuksilla kuin Premiere. Ne eivät nimittäin voi toimia maksutelevision alalla ohjelmayhtiöinä ja tarjota esimerkiksi itsetuotettuja alueellisia ohjelmia. Niiden lisätarjonta on ennemminkin rajoittunut muiden yhtiöiden kanavien markkinointiin. Lisäksi kaapeliverkko-operaattorit eivät saa markkinoida Premieren kertamaksu-televisiotarjouksia eivätkä myöskään tehdä omia kertamaksutelevisiotarjouksia. Koska kertamaksutelevisio-oikeudet eivät ole yksinoikeudellisia, olisi kertamaksutelevisiotarjousten avulla helpoiten mahdollista harjoittaa itsenäistä maksu-televisiotoimintaa. Lisäksi niiden on tarjottava Premieren paketteja samanlaisissa yhdistelmissä kuin Premiere. Siten operaattorit olisivat täysin riippuvaisia Premierestä pakettien yhdistämisessä, joka on olennainen toimintaedellytys.

76) Kaapeliverkko-operaattoreiden on myös annettava Premieren käyttöön asiakastietonsa, mutta Premierellä ei ole vastaavanlaista velvollisuutta. Asiakastietojen luovuttaminen on kuitenkin alalla täysin epätavanomainen toimenpide, joka varmistaa Premierelle huomattavan etumatkan kilpailussa. Hinnanmuodostukseen, joka perustuu Premieren myyntihintaan, josta on vähennetty ulkopuolisen hoitaman markkinoinnin avulla säästetyt kustannukset, liittyy se vaara, että kaapeliverkko-operaattorit eivät pysty markkinoimaan Premieren ohjelmia taloudellisesti kannattavalla tavalla. Sitä, kuka määrittelee kustannussäästöt ja minkä arviointiperusteiden mukaan, ei ole selvitetty lainkaan.

b) **Kaapeliverkot**

77) Kahden digitaalisen kanavan varaaminen hyperkaistalla mahdollisten kolmansien ohjelmayhtiöiden käyttöön voi teoreettisesti edistää mahdollisuuksia tarjota kilpailevia ohjelmia, koska siten käyttöön tulee lisäkapasiteettia. Se ei sellaisenaan kuitenkaan ole omiaan mahdollistamaan vaihtoehtoisen ohjelmiston syntymistä kaapelialalla. Näin on jo siitäkin syystä, että varaus on ajallisesti rajattu. Vaikuttaa erittäin vaikealta perustaa vaihtoehtoinen ohjelmisto 1 1/2 vuoden kuluessa. Koska yksityiset kaapeliverkko-operaattorit eivät saa itse harjoittaa maksutelevisio-toimintaa, jos ne haluavat markkinoida Premiereä, niiden toiminta on rajoitettu muiden yhtiöiden kanavien tarjontaan, mikä estää huomattavasti niiden mahdollisuuksia luoda ohjelmisto, joka voisi käyttää kyseistä kahta kanavaa. Toisaalta ohjelmayhtiö, joka haluaisi perustaa ohjelmiston maksutelevisio-oikeuksista luvatun 25 prosentin perusteella, ei voisi käyttää oikeuksia ennen vuotta 2000. Lisäksi ohjelmayhtiöiden, jotka haluavat käyttää kyseisiä kahta kanavaa, on tehtävä sopimus kymmeneksi vuodeksi, vaikka ne voivat käyttää osapuolten lähetyssopimuksista tarjoamaa 25 prosentin osuutta maksutelevisio-oikeuksista vain vuoden 2002 loppuun. Telekomin suunnitelmaa lisätä kapasiteettia rakentamalla kaista IV ei ole konkretisoitu millään tavoin ja sitä on sen vuoksi pidettävä yleisluonteisena aikomuksen ilmauksena.

c) **BetaResearch**

78) Sitoumus, jonka mukaan kaikille BetaResearchin osakkaille, kolmansien välikätenä toimiva holding-yhtiö mukaan lukien, myönnetään samat oikeudet, voisi periaatteessa olla omiaan poistamaan ongelma, joka liittyy tekniikan olemiseen ohjelmayhtiöiden hallinnassa. Kun maksutelevisioyhtiöillä CLT-UFA ja Kirch ei ole enää veto-oikeuksia ja kaikilla osakkailla on samat oikeudet, vaihtuvat enemmistöt ovat muodollisesti mahdollisia hallintoelimissä. On kuitenkin otettava huomioon, että BetaResearchin omistuspohja koostuu vain neljästä osakkaasta, koska kolmannet voivat osallistua siihen vain välikätenä toimivan holding-yhtiön kautta. Niinpä enemmistöpäätöksiä voidaan tehdä ainoastaan vähintään kolmen osakkaan suostumuksella neljästä osakkaasta. Tämä tarkoittaa sitä, että CLT-UFA ja Kirch voivat yhdessä estää päätökset aina ja ovat siten edelleen asemassa, jossa ne voivat puolustaa etujaan estämällä omien etujensa vastaisen päätöksen tekemisen. Kolmansien yritysten välikätenä toimiva holding-yhtiö sitä vastoin voisi puolustaa etujaan maksutelevisioyhtiöinä toimivia CLT-UFAa ja Kirchiä vastaan ainoastaan yhdessä Telekomin kanssa siten, että ne äänestävät yhdessä CLT-UFAa ja Kirchiä vastaan ja estävät niin enemmistöpäätöksen syntymisen. On kuitenkin todennäköistä, että Telekomin, joka tulee tar-

joamaan tekniset palvelut maksutelevisiolle d-box-salauksenpurkutekniikan perusteella, edut ovat pikemminkin yhdenmukaisia CLT-UFAn ja Kirchin etujen kanssa kuin kolmansien yritysten välikätenä toimivan holding-yhtiön. Tämä tarkoittaa sitä, että CLT-UFAlla ja Kirchillä markkinoilla määräävässä asemassa olevina maksutelevisioyhtiöinä ja Telekomilla markkinoilla määräävässä asemassa olevana kaapeliverkko-operaattorina voi käytännössä olla edelleen mahdollisuudet hallita yhdessä tekniikkaa ja sen jatkokehitystä, vaikka nämä mahdollisuudet ovatkin muodollisesti katsoen vähäiset.

d) **Yhteenveto arvioinnista**

79) Edellä esitetyn perusteella ehdotetut sitoumukset ovat myös täydennetyssä muodossaan riittämättömiä ratkaisemaan olemassa olevat kilpailuongelmat. Ehdotetut sitoumukset eivät ole omiaan avaamaan realistista mahdollisuutta vaihtoehtoisen yksityisten kaapeliverkko-operaattoreiden ohjelma- ja markkinointijärjestelmän syntymiselle kaapeliverkossa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että vaihtoehtoisen teknisen järjestelmäperustan syntyminen kaapeliverkossa ei ole mahdollista, koska ainastaan Telekom käyttää käyttöoikeusjärjestelmiä kaapeliverkossa. BetaResearchin omistuspohjan avaaminen kolmansille ja samanaikainen luopuminen tähän astisilla osakkailla olleista veto- ja erityisoikeuksista on tosin merkittävä myönnytys, koska siten luovutaan tekniikan ja sen jatkokehityksen rakenteellisesti turvatusta hallinnasta. Koska ilman vaihtoehtoisen ohjelmiston mahdollisuutta ei myöskään voi syntyä vaihtoehtoista teknistä järjestelmäperustaa, BetaResearchiä koskeva sitoumus ei riitä estämään Telekomin pysyvää määräävää asemaa kaapeliverkoissa välitettävän maksutelevision teknisten palvelujen tarjoamisen alalla eikä sillä kaapeliverkoissa olevan pysyvän määräävän aseman vahvistumista yksityisten kaapelioperaattoreiden kustannuksella edes yhdessä osapuolten jo ehdottamien muiden sitoumusten kanssa, jotka koskevat käyttöoikeuslisenssiä, sovellusohjelmaliittymää ja valmistajalisenssiä.

VII. YHTEENVETO

80) Edellä esitetyistä syistä suunniteltu keskittymä johtaa sellaisen määräävän aseman luomiseen tai vahvistamiseen, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy. Tämän vuoksi keskittymä julistetaan sulautuma-asetuksen 8 artiklan 3 kohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltumattomaksi,

ON TEHNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ilmoitettu keskittymä, jolla yritykset Deutsche Telekom AG, CLT-UFA SA ja BetaTechnik GmbH hankkivat yhteisen määräysvallan yrityksessä BetaResearch Gesellschaft für Entwicklung und Vermarktung digitaler Infrastrukturen mbH, julistetaan yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraaville yrityksille:

Deutsche Telekom AG
Postfach 2000
D-53105 Bonn

CLT-UFA SA
Boulevard Pierre Frieden, 45
L-250 Luxemburg

BetaTechnik GmbH
Betastraße 1
D-85774 Unterföhring

Tehty Brysselissä 27 päivänä toukokuuta 1998.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen